

*Стопбуненко Н.М., к.е.н., доцент
Парінюк М. С.*

Одеський національний університет ім. П.Мечникова

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЄВОГО РІВНЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Соціально-економічна категорія „рівень життя населення” використовується в науковій літературі, у правових і нормативно-господарських документах для характеристики ступеня задоволення фізичних, духовних і соціальних потреб людей у суспільстві, тобто якості життя населення, величини його добробуту і благополуччя і служить важливим соціально-економічним критерієм при виборі напрямків і пріоритетів економічної і соціальної політики держави.

Для аналізу й оцінки рівня життя використовують різні показники, такі як величина ВВП та ВВП, національного доходу і реального доходу на душу населення, забезпеченість житлом величина товарообігу й обсяг послуг на душу населення й інші. Про рівень життя побічно свідчать також показники народжуваності і смертності населення, середньої тривалості життя і т.п.

Найістотнішими чинниками, які кардинально впливають на зміну рівня життя населення, є політичні чинники. Вони включають характер суспільного (державного) устрою стійкість інституту права і дотримання прав людини, співвідношення різних гілок влади, наявність опозиції, різних партій та інше.

В результаті політики уряду 2008-2009 років, спрямованої на так зване зростання добробуту населення, реальна заробітна плата є надто низькою і не виконує своєї основної функції - мотивації до продуктивної діяльності. Стала заниженою соціальна якість економіки, життєвий рівень є одним із найнижчих у Європі. Сьогодні Україна посідає 83-є місце в Європі за рівнем забезпеченості населення, спустившись за останній рік на 7 сходинок рейтингу і випереджаючи лише Молдову-

/Коліщак В.: Життєвий рівень населення знижується. 12.04.2010/. Майже 70% населення проживає на рівні бідності, а 27% - за її межею. Основним продуктом споживання населення залишається картопля і хлібобулочні вироби. Більшість витрат населення припадає на продукти харчування, тоді як у країнах Європейського Союзу відповідний показник не перевищує 15-25%. /Заплатинський В.: Відповіді на всі питання та покращення життя для народу України дасть наша команда - команда професійних фахівців Віктора Януковича. 28.12.2009. - Україна, партія регіонів/.

Рівень добробуту наших громадян міжнародні експерти оцінюють, виходячи з розміру світового споживчого кошика. Він дорівнює 510 долларам на місяць для однієї дорослої людини. У той же час згідно із даними нашої статистики для людей, які знаходяться за межею бідності, споживчий кошик менший за визнану в світі межу бідності - 17 долларів на день!

Верховна Рада прийняла Закон „Про Держбюджет України на 2010 рік”. Цим законом встановлений рівень прожиткового мінімуму (ст. 52 Закона), який буде таким: з 1 січня - 825 грн., з 1 квітня - 839 грн., з 1 липня - 843 грн., з 1 жовтня - 861 грн., с 1 грудня - 875 грн. Тобто рівень прожиткового мінімуму у 2010 році зросте на 50 грн.

Законом „Про Держбюджет України на 2010 рік” встановлюється мінімальна заробітна плата: з 1 січня - 869 грн., з 1 квітня - 884 грн., з 1 липня - 888 грн., з 1 жовтня - 907 грн., з 1 грудня - 922 грн. Тобто рівень мінімальної зарплати у 2010 році зросте на 53 грн. /Уряд планує підняти у 2010 році прожитковий мінімум до 875 грн., мінімальну заробітну плату - до 922 грн. РБК - Україна. 27.04.2010/.

Загальний бюджет Пенсійного фонду України (ПФУ) у 2010 році складає 192 млрд. грн.

Розмір середньої пенсії станом на 01.04.2010 року складає 1251,56 грн. Потреба на виплату пенсій у березні 2010 року складала 1878,6 млн. грн., що на 18,9 млн. грн.. більше ніж у січні.

Загальна сума витрат в порівнянні з 1 кварталом 2009 року збільшилась майже на 10% і склала 5623,7 млн. грн., але на 1 квітня 2010 року майже 70% українців одержують пенсію нище однієї тисячі гривень. Про це свідчать дані Міністерства праці і соціальної політики. Так, 52,86% (чи 7248,7 тис.) чоловік одержують пенсії у розмірі 800 грн., 16,59% (2275,9 тис.) пенсіонерів одержують пенсію від 801 до 1000 грн. Разом з тим, пенсію у розмірі від 1001 до 1500 гривень одержують 16,78% українців (2301,8 тис. чоловік). І лише 13,76% українських громадян одержують пенсію, яка перевищує 1500 гривень.

Максимальна пенсія в Україні у середньому складає 15 тис. грн., а самих спец-пенсіонерів у країні вже більше 200 тисяч. За даними Інституту демографії та соціальних досліджень за останні 5 років таких VIP-пенсіонерів стало на 63,5 тис. більше.

Слід відзначити, що витрати на пенсійне забезпечення в Україні складають 16% ВВП - це самий вищий показник у світі і вдвоє вищий ніж у Європі. 1 січня 2010 року мінімальна пенсія в Україні дорівнює 630,4 гривень в місяць, а з 1 березня 2010 року відбудеться перерахунок пенсій за коефіцієнтом 1,011 и на ці доплати буде

виділено 369 млн. грн. Дефіцит ПФУ 7,03 млрд. грн.. буде перекриватися за рахунок бюджетних займів. В результаті на 1 квітня 2010 р. борг ПФУ перед державою досягнув рекордного значення - 27,2 млрд. грн. Цю заборгованість ПФУ Уряд передбачає покрити за рахунок залучення додаткової суми у 19,5 млрд. грн., одержаної, наприклад, в результаті детенізації - 6 млрд. грн. та оплати соціальних внесків із всієї заробітної плати - 6,2 млрд. грн. та інше.

Паралельно будуть економитися пенсійні витрати - на суму 15,8 млрд. грн. З цією метою максимальний розмір пенсій буде обмежений 12 прожитковими мінімумами для непрацездатних, що буде дорівнювати 8 тис. 472 грн. Економія на виплаті пенсій до досягнення загальностановленого пенсійного віку складатиме 200 млн. грн. Відмова від перерахунку пенсій у зв'язку з ростом прожиткового мінімуму зменшить витрати ще на 1 млрд. грн.

В Передвиборній програмі Президента України В.Януковича йде мова також про гарантію системної і довгострокової підтримки української родини. Вже з 2011 року при народженні першої дитини українська родина отримує 25 тис. грн., другої - 50 тис. грн., третьої та кожної наступної дитини - по 100 тис. грн. Гарантуються також щомісячні соціальні виплати на кожну дитину: при досягненні нею 3-річного віку і до 13 років родина отримуватиме щомісячно по 250 грн., а з 13 років до 18 років - по 500 грн.

Таким чином, в результаті кардинальної зміни якості та тривалості життя, всієї демографічної ситуації з'явиться можливість відновлення людського потенціалу України. Цьому буде сприяти також збільшення кількості бюджетних місць у державних вищих навчальних закладах до 75%. В цілому Україна за майбутні 10 років повинна ввійти до 20 найбільш економічно розвинутих країн світу!